

УДК: 81'282:80

К.В. ВУКОЛОВА,
*викладач кафедри прикладної лінгвістики
та методики викладання іноземних мов
Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля*

ВПЛИВ СОЦІАЛЬНИХ КАТЕГОРІЙ НА ХАРАКТЕР МОВЛЕННЯ ТА МОВНУ ПОВЕДІНКУ ОСІБ

У статті йдеться про залежність властивостей мовної поведінки мовців від таких соціальних категорій, як: гендер, вік, етнічний параметр та соціальний статус. Подано матеріал, викладений на прикладі мовлення мешканців міста Піттсбурга – піттсбурзького діалекту. Розкрито зміну мовлення у трьох площинах мови – фонетичній, лексичній та граматичній, залежно від впливу на нього кожної з категорій.

Ключові слова: вплив, гендер, вік, етнічна категорія, соціальний статус, піттсбурзький діалект.

Останнім часом предметом багатьох досліджень став вплив різноманітних чинників на мовлення мешканців певних територій. Щоб максимально розкрити це питання, повинна бути визначена та вивчена природа терміна «вплив». Під впливом досить часто розуміють «дію, яку певний предмет (у нашому випадку «соціальний чинник») або явище виявляє стосовно іншого предмета («мовлення»)» [1]. Таким чином, ми розуміємо поняття «вплив» як процес зміни мовлення людини за рахунок керування певними чинниками.

Поняття впливу розглядається представниками різних наукових сфер, перш за все психології, соціології, лінгвістики тощо. Так, у психології під впливом розуміють дію на психологічний стан, почуття, думки, вчинки інших людей за допомогою виключно психологічних засобів: вербальних, паралінгвістичних чи невербальних. У соціології це поняття трактується як взаємодія між спільнотою та людиною. У лінгвістиці під впливом розуміють взаємодію мови та людини. Але всі ці типи впливу мають спільну рису – це **взаємодія між поняттями, матеріями, компонентами.**

Розкриваючи контент впливу чинників на природу мовлення, необхідно зауважити, що саме соціальні категорії відіграють найважливішу роль у формуванні мовлення мешканців різних територій, тобто йдеться про соціальний **вплив на мовлення**. Зазначимо, що діалекти, на які впливають певні соціальні чинники, а також які використовуються всередині певних субкультур, кваліфікуються як **соціолекти** [3, с. 54]. Необхідним вважаємо вказати, які саме критерії мають найбільший вплив на вибір інформантами певних лексичних одиниць, використання специфічних морфологічних (граматичних) конструкцій та властивості фонетичної подачі матеріалу залежно від певних комунікативних ситуацій. Адже саме вони (соціальні чинники) мають вплив на розвиток і характер функціонування мови. Підкреслимо ще раз, що в останніх дослідженнях саме соціологічної складової мови відзначаються такі **критерії**, які є невід'ємними у розгляді мовлення, а саме: **гендерний, віковий, етнічний аспекти**, та, що є немаловажливим – **соціальний статус мовців.**

Розглянемо кожну соціальну категорію окремо.

Гендерний аспект. Гендерний аспект у вивченні природи мовлення та його особливостей являє собою досить перспективний напрям досліджень та цікавлять багатьох науковців. Питаннями гендерної лінгвістики займалися закордонні дослідники, такі як П. Треджил, В. Лабов, П. Фішерман, Д. Камерон, Р. Лакоф та інші [20; 18; 16; 12; 19]. Вітчизняна лінгвістика також вивчала мовлення з точки зору гендерної категорії, що описано у працях сучасних науковців О.Д. Петренка, О.Л. Козачишиної, А.П. Мартинюка, Е.Ш. Ісаєва та інших [7; 4; 5]. Так, дослідження багатьох з них показали, що стать мовця певною мірою впливає на якість висловлювання [20; 18] та має прямий вплив на соціокультурний концепт мовлення у цілому, що формується в рамках системи соціально зумовлених стереотипних уявлень.

Вивчаючи природу піттсбурзького діалекту на матеріалі праць закордонних дослідників, а також враховуючи наші особисті спостереження, можемо зазначити, що гендерно обумовлені властивості вживання певної лексики можна виділити у мовленні мешканців міста Піттсбург. Піттсбурзький діалект є досить унікальним, тому що його властивості суперечать загальноприйнятій думці про те, що об'єктом гендерної лінгвістики частіше є жіночий варіант мови, тому що зазвичай мова чоловіків розглядається як норма, а мова жінок – як відхилення від неї (норми), а тому вона вважається маркованим варіантом мовлення [9].

Наші власні спостереження за природою мовлення та впливом статі на мовлення мешканців Піттсбурга показали, що саме мова чоловіків є найбільш цікавою з точки зору властивостей та відмінностей від так званої престижної форми мови. Доказами нашого висновку можна вважати результати досліджень Пенсільванського університету, які свідчать про те, що цим діалектом (піттсбурзьким) користуються *чоловіки*, які не мають роботи, а сидять вдома перед телевізором, тобто категорія безробітних [17].

Суттєву роль **гендерна диференціація населення** Піттсбурга відіграє і у контексті соціофонетичної варіативності мовлення. У даному випадку доречно згадати дослідження американських лінгвістів [27], які виявили, що монофтонгізація дифтонга [aw] є характерною рисою для чоловіків усіх вікових груп та жінок виключно старшої вікової групи. Отже, загалом відзначається більша схильність чоловіків до монофтонгізації [27].

Також необхідно зазначити, що найбільший **вплив** гендерної категорії можна спостерігати у використанні специфічної лексики, притаманної тільки мешканцям міста Піттсбург. Не виникає жодних сумнівів у тому, що чоловіки *частіше*, ніж жінки, захоплюються *спортом та спортивними іграми*. Не винятком є і представники чоловічої статі Піттсбурга, які за допомогою монофтонгізації створюють додаткові назви улюблених команд, спортивних ігор, інші назви, пов'язані зі спортом, та змінюють імена улюблених гравців, що і являє собою доказ **впливу гендерного чинника на мовленнєву поведінку**.

Підтвердженням вищевикладеного служать такі лексичні одиниці: *Pahrts (Pittsburgh Pirates)* – буквально «Піттсбурзькі пірати» – професійна бейсбольна команда м. Піттсбург; *bullin' (bowling)* – гра «боулінг»; *Sahr Pahr* – буквально «сила Коуера» – сила, що приведе команду «Стіллерс» до суперкубка [25].

Отже, зазначимо, що гендерна диференціація мовлення мешканців міста Піттсбурга досить добре виражена, що підтверджує низька яскравих прикладів.

Віковий аспект. Здобутки в галузі вікової комунікації були досягнуті численними дослідниками соціального портрету мовлення: П. Екертом, У. Лабовим, П. Трагілом, О.Д. Петренко, Е.Ш. Ісаєвим та ін. [15; 18; 14; 7].

Вивчення віку у відношенні до мови – це, зокрема, розгляд соціолінгвістичних варіацій мовлення. Індивідуальний мовець або вікова група представляють одночасно місце в історії і етап життя. Вік відображає зміни в мові спільноти, як вона рухається в часі (історичні зміни), а також в мові особистості, як вона рухається по життю (вік градуювання).

Якщо говорити про вікові особливості вживання піттсбурзького діалекту, то треба підкреслити, що найбільший вплив на мовлення простежується саме у слововживанні, притаманному мешканцям **старшого віку**, адже молодь вживає лише модні сленгові слова, які не використовуються старшим поколінням. Сленг зазвичай є соціолектом, який використовують специфічні групи населення, він може мати відношення до роду занять, як, наприклад, молодіжний сленг, більша частина лексики якого ніколи не стає відомою широким верствам населення [3, с. 58]. Це пояснюється тим, що значна частина таких мовців є або прямими нащадками мігрантів різних хвиль (1880–1920 рр., 1950–1960 рр., 1980–1995 рр.)

або мігрантами у першому поколінні, які оселилися у Піттсбурзі та його околицях. Традиції різних країн світу, які привезли із собою переселенці, яскраво, виражаються в національній кухні, саме тому серед старшої вікової групи носіїв піттсбурзького діалекту часто вживаються лексеми, які позначають їжу або напої, зокрема: *fuud (food) – їжа; melk (milk) – молоко; voka (vodka) – горілка (водка)* [24].

Зазначимо, що більшість з цих слів утворилась шляхом фонетичних змін літературної мови, наприклад: *milk – melk, honey – hun, food – fuud, vodka – voka* [24]. Таким чином, для мешканця Піттсбурга віком старше 50 років цілком зрозумілим є висловлювання: «*I will not drink pop, I would like to take some melk*» («Я не питиму содову, я би хотів молока»), тоді як молодші мешканці інших регіонів США не завжди зможуть здогадатись, що саме питиме чи не питиме мовець.

Окрім того, старша вікова група носіїв діалекту вживає багато інших лексем, які пов'язані з побутом: *baffroom (bathroom) – ванна кімната; pillas (pillows) – подушки* [24].

Наведемо приклади слововживання вищезазначених лексем. Оригінально у мовленні осіб старше 50 років виглядатиме і часто вживана фраза «*Мені треба іти у ванну кімнату*» – «*I hafta goto da baffroom*».

Таким чином, можемо зробити висновок, що тенденція до вживання піттсбурзького діалекту знижається відповідно до зниження віку його мовців.

Етнічний аспект. Етнічну диференціацію було вивчено у працях таких науковців, як Ю.А. Жлуктенко, О.Є. Семенець, О.І. Чередниченко, В.В. Акуленко, А.Д. Белова, О.Б. Ткаченко, В.І. Карабан, Л.І. Сахарчук [2; 8; 1]. У своїх дослідженнях автори визначають спільність рівнів і критеріїв при аналізі питань функціонування різних мов та аспекти національно-мовних відносин у різних державах. Вважається, що етнічна ідентичність формується і існує в контексті соціального досвіду та процесу, в якому люди ідентифікують себе або інших як членів певної етнічної групи.

Так, на прикладі піттсбурзького діалекту можна розкрити питання **впливу етнічної категорії на мовлення** мешканців даної території. Тут необхідно зазначити, що місто Піттсбург саме по собі є унікальним з точки зору етнічної диференціації – контингент, який мешкає тут, є досить різноманітним. Це пов'язане перш за все з історією заселення даної території.

Поселення в західній Пенсільванії почали утворюватись в часи американської революції, і першими, хто тут поселився, були переважно ірландські сім'ї, а потім іммігранти з Польщі та інших частин Європи. Також дану територію заселяли і представники афро-американського походження [23].

Мовлення, сформоване за часів перших шотландських та ірландських поселенців, наповнило діалект Піттсбурга унікальними словами і звуковими реалізаціями. Мові жителів Піттсбурга притаманні такі фонетичні явища, як: спадна інтонація в кінці питання, ковтання та опущення звуків й дифтонгів.

Серед багатьох слів, які використовують в південно-західній Пенсільванії, шотландсько-ірландськими є *redd up (clean up, tidy) – прибирати, nebbu (nosey) – допитливий, slippery (slippery) – слизький* [26; 24]. Слово *jag* означає *poke* або *stab* – поштовх, від нього походить *jagger (thorn, burr) – колючки, jaggerbush (thorny bush) – будяки, jag somebody off (irritate) – злутися. Yinz (You two are) – ви*, яке можна знайти у всіх частинах Аппалачі, теж має ірландське походження [24]. Позначимо і деякі граматичні особливості – *The car needs washed or These customers want seated*, де інші діалекти матимуть інфінітив (*needs to be washed*) або *present participle (needs washing)* [17].

Також дуже цікаві властивості піттсбурзького діалекту спостерігаємо і в соціофонетичній картині цієї місцевості.

Розглядаючи варіативність у вимові мешканців міста Піттсбурга і враховуючи їх **етнічну специфіку**, зазначимо, що піттсбурзький діалект виник на основі мовлення іммігрантів шотландського та ірландського походження, яке має більшість жителів міста. Водночас 27,1% мешканців Піттсбурга є афроамериканцями. У зв'язку з цим монофтонгізацію дифтонга [aw] доцільно аналізувати саме в контексті відмінностей вимови афроамериканців та решти населення. Згідно з даними досліджень американських вчених [14], лише 6,9% від загального обсягу вимови, що реалізується афроамериканцями, включає монофтонгізацію

дифтонга [aw], аналогічний обсяг для білих мешканців Піттсбурга становить 21,4%. При цьому аналіз монофтонгізації дифтонга [aw] у мовленні окремо взятих афроамериканців не виявив інших соціальних характеристик, які б суттєво корелювали з монофтонгізацією дифтонга [aw] [13].

Таким чином, доречно зробити висновок, що **вплив етнічних чинників** найбільш активно спостерігається не тільки суто у фонетико-фонологічних властивостях мовлення мешканців міста Піттсбурга, а й вживанні специфічних лексичних одиниць та граматичних конструкцій.

Соціальний статус мовців. Як відомо, однією з форм **впливу на мову** є соціальна диференціація суспільства, яка обумовлена його соціальною неоднорідністю. Тож соціальний статус людини є одним з основних параметрів комунікації, який проявляє себе в постулатах спілкування і мовленнєвих актах, **способах впливу** і характеристиках модусу висловлювання, а також у прагматичних значеннях мовленнєвих одиниць [6]. Розглянемо, що собою являє поняття соціального статусу. Під терміном **«соціальний статус»** у лінгвістиці розуміють зіставлювальну позицію в соціальній системі, що включає реалізацію особистістю обов'язків і прав, певний спосіб поведінки, очікуваний від особи та відображений у мовних одиницях. На думку Роджера Т. Белла, «соціальний статус» – це формально або неформально встановлене становище індивіда, яке визнається в суспільстві, в ієрархії соціальної групи [11]. Тож «соціальний статус» як соціальна категорія є явищем інтегрованим та має **вплив на властивості мови на всіх етапах її розвитку**.

Але все ж таки потрібно зазначити, що статус індивіда в певній соціальній групі визначається цілою низкою його характеристик, пов'язаних зі статусно-релевантною сферою життя: освітою, обійманою посадою, досвідом у певній сфері, взаєминами, матеріальним станом, наявністю або відсутністю у індивіда певних навичок та умінь, які мають цінність у групі тощо [10, с. 68].

Соціофонетичну варіативність мовлення носіїв піттсбурзького діалекту також доцільно розглядати і крізь призму **приналежності до певного класу**. Тут теж є характерним такий фонетичний процес, як монофтонгізація дифтонга [aw], який здебільшого сприймається як специфіка мовлення робочого класу. Такий зв'язок зумовлюється певною «неправильністю» його мовлення. Іншою істотною соціофонетичною особливістю мовлення мешканців міста Піттсбурга залишається наближення вимови звука [a] до звука [ɔ]. Так само, як і монофтонгізацію дифтонга [aw], цю особливість ми розглядаємо з точки зору етнічної специфіки вимови мовців, зокрема специфіки вимови білих (здебільшого нащадків ірландців та шотландців) та афроамериканців. Так, згідно з даними американських дослідників [14] 22% від загального обсягу мовлення, яке реалізується афроамериканцями Піттсбурга, передбачає наближення вимови звуку [a] до звуку [ɔ]. Цей показник серед білих мешканців міста сягає 52%. Крім того, серед окремо взятих афроамериканців не виявлено соціальних відмінностей у вимові звуку [a], тоді як серед білих мовців існує зв'язок між наближенням вимови звуку [a] до звуку [ɔ] та приналежністю до робочого класу [13].

Таким чином, можемо стверджувати, що належність до певного соціального класу (соціального статусу) має вплив на фонетико-фонологічні властивості вимови мешканців Піттсбурга.

Дана робота показала гетерогенність піттсбурзького діалекту та залежність характеристик мовлення мешканців міста Піттсбурга від **впливу різних соціальних чинників**, таких як: вік, стать, етнічне походження та соціальний статус. Соціально обумовлені чинники діють не лише на слововживання окремої лексики, притаманної мовленню на даній території, результати впливу можна спостерігати і у фонетичних, і граматичних властивостях мовлення, що становить інтерес для подальших досліджень природи мовної поведінки мешканців міста Піттсбурга.

Список використаних джерел

1. Домашнев А. Концепция национального варианта литературного языка (Из опыта научного сотрудничества российских и украинских лингвистов) / А. Домашнев // Мови європейського культурного ареалу. Розвиток і взаємодія. – К.: Довіра, 1995. – С. 136–150.

2. Жлуктенко Ю. Лингвистические аспекты двуязычия / Ю. Жлуктенко. – Киев: Вища школа; Изд-во при Киев. гос. ун-те, 1974. – 175 с.
3. Зірка В. Функції соціолектів у сучасному медійному дискурсі: питання перекладу / В. Зірка., Н. Зінукова // Лінгвістика XXI століття: нові дослідження і перспективи / НАН України, Центр наукових досліджень і викладання мов. – К.: Логос, 2014. – С. 54–61.
4. Козачишина О. Лінгвістичні прояви гендерних характеристик англомовних художніх текстів (на матеріалі американської прози ХХ сторіччя): дис. ... канд. філол. наук / О. Козачишина. – Київ, 2003. – 316 с.
5. Мартинюк А. Речевое поведение мужчин и женщин в неформальной коммуникативной ситуации / А. Мартинюк, П. Землянский // Пол и его маркировка в речевой деятельности. – Кривой Рог: МИЦ ЧЯКП, 1996. – С. 114–126.
6. Можейко О. Роль соціального статусу мовця в реалізації мовленнєвих актів погрози в сучасному англомовному дискурсі / О. Можейко. – Харків: ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2015. – 115 с.
7. Петренко А. Мова чоловіків і жінок як одиниця соціолінгвістичного дослідження / А. Петренко, Д. Петренко, Э. Исаев // Мовознавство. – 1999. – № 1 – С. 64–71.
8. Семенець О. Соціолінгвістична типологія варіантів поліетнічної мови / О. Семенець // Мовознавство. – 1986. – № 5. – С. 8–14.
9. Троицкая О. Гендерный аспект фонетических исследований / О. Троицкая // Проблемы межкультурной коммуникации. – Иваново: ИГХТУ, 2000. – С. 374–380.
10. Формановская Н. Способы выражения просьбы в русском языке (прагматический подход) / Н. Формановская // Русский язык за рубежом. – 1984. – № 6. – С. 67–72.
11. Bell R.T. Sociolinguistics: Goals, Approaches and Problems / R.T. Bell. London: B.T. Batsford LTD, 1976. – 211 p.
12. Cameron D. Feminism and Linguistic Theory / D. Cameron. – London: McMillan Press Ltd., 1992. – 247 p.
13. Eberhardt M. Local Identity and Ethnicity in Pittsburgh AAVE / M. Eberhardt, S. Gooden // University of Pennsylvania Working Papers in Linguistics. – 2007. – Vol. 13. – P. 81–94.
14. Eberhardt M. The low back merger in the Steel City: AAE in Pittsburgh / M. Eberhardt // American speech 83. – 2008. – № 3. – P. 284–311.
15. Eckert P. Think practically and look locally: language and gender as community-based practice // Annual review of anthropology. – 1992. – № 21. – P. 461–490.
16. Fishman P.M. Interaction: the work women do / P.M. Fishman // Sociolinguistics. Coupland N., Jaworski A. (eds.). – London: MacMillan Press, 1997. – P. 416–429.
17. Johnstone B. Pittsburgh Speech and Pittsburghese / B. Johnstone, D. Baumgardt, M. Eberhardt, S. Kiesling. – Berlin / Boston: Mouton de Gruyter, 2015, P. 31–46.
18. Labov W. 50 msec. / W. Labov, M. Baranowski // Language Variation and Change. – 2006. – № 18. – P. 223–240
19. Lacroff R. Language and Woman's Place Text / R. Lacroff. – New York: Harper and Row, 1998. – 328 p.
20. Trudgill P. The Social Differentiation of English in Norwich / P. Trudgill. – Cambridge: Cambridge University Press, 1974. – 279 p.
21. Trudgill P. Sociolinguistics: An Introduction to Language and Society / P. Trudgill. – London: Penguin Books, 1984. – 204 p.
22. Тлумачний словник української мови [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://eslovnyk.com/> (останнє звернення 28.10.2016).
23. Frey W. Census Data: Blacks and Hispanics Take Different Segregation Paths. The Brookings Institution [Електронний ресурс] / W. Frey. – Режим доступу: http://www.brookings.edu/opinions/2010/1216_census_frey.aspx (Останнє звернення 28.10.2016).
24. Pittsburghese Glossary: Nouns [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.pittsburghese.com/glossary.ep.html?type=nouns> (Останнє звернення 28.10.2016).
25. Pittsburghese Glossary: Sports [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.pittsburghese.com/glossary.ep.html?type=sports> (Останнє звернення 28.10.2016).
26. Pittsburghese Glossary: Verbs [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.pittsburghese.com/glossary.ep.html?type=verbs> (Останнє звернення 28.10.2016).

27. Kiesling S. Competing Norms, Heritage Prestige, and the Decline of /aw/-Monophthongization in Pittsburgh [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.pitt.edu/~kiesling/kiesling-wisnosky-aw.pdf> (Останнє звернення 28.10.2016).

28. United States Census Bureau. Official site [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://factfinder.census.gov/faces/tableservices/jsf/pages/productview.xhtml?pid=DEC_10_SF1_QTP1&prodType=tabl (Останнє звернення 28.10.2016).

References

1. Domashnev, A.I. *Koncepcija nacional'nogo varianta literaturnogo jazyka (Iz opyta nauchnogo sotrudnichestva rossijskikh i ukrainskikh lingvistov)* [The concept of the national variant of the literary language (From the experience of the scientific cooperation of Russian and Ukrainian linguists)]. Kiev, Dovira Publ., 1995, pp. 136-150.

2. Zhluktenko, Ju.A. *Lingvisticheskie aspekty dvujazychija* [The linguistic aspects of bilingualism]. Kiev, Vishha shkola Publ., 1974, 175 p.

3. Zirka, V.V., Zinukova, N.V. *Funkcii sociolektiv u suchasnomu medijnomu diskursi: pitannja perekladu* [Functions of the sociolects in modern media discourse: issues of translation]. *“Lingvistika XXI stolittja: novi doslidzhennja i perspektivi, NAN Ukrainy, Centr naukovih doslidzen' i vikladannja mov”* [Linguistics of XXI century: new investigations and perspectives, NAS of Ukraine, Centre of the scientific researches and teaching languages]. Kiev, Logos Publ., 2014, pp. 54-61.

4. Kozachishina, O.L. *Lingvistichni projavi gendernih karakteristik anglo-movnih hudozhnih tekstiv (na materialy amerikans'koj prozi XX storichchja)*: Diss. kandidata filol. nauk [Linguistic manifestations of gender characteristics of English literary texts (based on American prose of the XX century. Cand. philol. sci. diss.]. Kyiv, 2003, 316 p.

5. Martinjuk, A.P., Zemljanskij, P.N. *Rechevoe povedenie muzhchin i zhenshin v neformal'noj komunikativnoj situacii* [Speech behaviour of men and women in non-formal communication]. Krivoj Rog, MIC ChJaKP, 1996, pp. 114-126.

6. Mozhejko, O.O. *Rol' social'nogo statusu movcja v realizacii movlennevih aktiv pogrozi v suchasnomu anglo-movnomu diskursi* [The role of the social status of the speaker in realization of the speech acts of danger in modern English discourse]. Harkiv, HNU by V.N. Karazina Publ., 2015, 115 p.

7. Petrenko, A.D., Petrenko, D.A., Isaev, Je.Sh. *Mova cholovikiv i zhinok jak odinicja sociolingvistichnogo doslidzhennja* [The language of men and women as the unit of sociolinguistic research]. *Movoznavstvo* [Linguistics], 1999, no. 1, pp. 64-71.

8. Semenec, O.Ye. *Sociolingvistichna tipologija variantiv polietnichnoi movy* [Sociolinguistic typology of the variants of language]. *Movoznavstvo* [Linguistics], 1986, no. 5, pp. 8-14.

9. Troickaja, O.G. *Gendernyj aspekt foneticheskikh issledovanij* [Gender aspects of phonetic researches]. *Problemy mezhkul'turnoj komunikacii* [Problems of cross-cultural communication]. Ivanovo, IGHTU Publ., 2000, pp. 374-380.

10. Formanovskaja, N.I. *Sposoby vyrazhenija pros'by v ruskom jazyke (pragmaticheskij podhod)* [Ways of expression of requests in Russian (pragmatic approach)]. *Russkij jazyk za rubezhom* [Russian abroad], 1984, no. 6, pp. 67-72.

11. Bell, R.T. *Sociolinguistics: Goals, Approaches and Problems*. London, B.T. Batsford LTD, 1976, 211 p.

12. Cameron, D. *Feminism and Linguistic Theory*. London, MacMillan Press Ltd., 1992, 247 p.

13. Eberhardt, M. *Local Identity and Ethnicity in Pittsburgh AAVE*. University of Pennsylvania Working Papers in Linguistics, 2007, vol. 13, pp. 81-94.

14. Eberhardt, M. *The low back merger in the Steel City: AAE in Pittsburgh*. *American speech*, 2008, no. 3, pp. 284-311.

15. Eckert, P. *Think practically and look locally: language and gender as community-based practice*. *Annual review of anthropology*, 1992, no. 21, pp. 461-490.

16. Fishman, P.M. *Interaction: the work women do*. *Sociolinguistics*. London, MacMillan Press., 1997, pp. 416-429.

17. Johnstone, B. *Pittsburgh Speech and Pittsburghese*. Berlin-Boston, Mouton de Gruyter Publ., 2015, pp. 31-46.

18. Labov, W. 50 msec. *Language Variation and Change*, 2006, no. 18, pp. 223-240.
19. Lacroff, R. *Language and Woman's Place Text*. R. Lacroff. New York, Harper and Row Publ., 1998, 328 p.
20. Trudgill, P. *The Social Differentiation of English in Norwich*. Cambridge, Cambridge University Press., 1974, 279 p.
21. Trudgill, P. *Sociolinguistics: An Introduction to Language and Society*. London, Penguin Books, 1984, 204 p.
22. *Tlumachnyj slovnyk ukrains'koi movy*. Available at: <http://eslovyk.com/> (Accessed 28 October 2016).
23. Frey, W. *Census Data: Blacks and Hispanics Take Different Segregation Paths*. The Brookings Institution. Available at: http://www.brookings.edu/opinions/2010/1216_census_frey.aspx (Accessed 28 October 2016).
24. *Pitsburgeese Glossary: Nouns*. Available at: <http://www.pittsburghese.com/glossary.ep.html?type=nouns> (Accessed 28 October 2016).
25. *Pitsburgeese Glossary: Sports*. Available at: <http://www.pittsburghese.com/glossary.ep.html?type=sports> (Accessed 28 October 2016).
26. *Pitsburgeese Glossary: Verbs*. Available at: <http://www.pittsburghese.com/glossary.ep.html?type=verbs> (Accessed 28 October 2016).
27. Kiesling, S. *Competing Norms, Heritage Prestige, and the Decline of /aw/- Monophthongization in Pittsburgh*. Available at: <http://www.pitt.edu/~kiesling/kiesling-wisnosky-aw.pdf> (Accessed 28 October 2016).
28. *United States Census Bureau. Official site*. Available at: http://factfinder.census.gov/faces/tableservices/jsf/pages/productview.xhtml?pid=DEC_10_SF1_QTP1&prodType=tabl (Accessed 28 October 2016).

В статье идет речь об особенностях языкового поведения индивидов в зависимости от таких социальных категорий, как: гендер, возраст, этнический параметр и социальный статус. Материал изложен на примере речи жителей города Питтсбург – питтсбургского диалекта. Раскрыты изменения речи в трех плоскостях языка – фонетической, лексической и грамматической, в зависимости от влияния на неё каждой из категорий.

Ключевые слова: влияние, гендер, возраст, этническая категория, социальный статус, Питтсбургский диалект.

This article deals with the peculiarities of the language behaviour of individuals in the light of the following categories: gender, age, ethnic criteria and social status. The material is presented on the base of the Pittsburgh Speech. There have been shown the changes of the speech in three levels of the language: phonetics, lexicology and grammar with reference to the influence of each of them.

Key words: impact, gender, age, ethnic criteria, social status, Pittsburgh Speech.

Одержано 7.11.2016.